TÁC PHẨM THAM DỰ
CUỘC THI "Ý TƯỞNG XANH VÌ THÀNH PHỐ AN LÀNH"

Người thực hiện: Nguyễn Thị Thu Phương

Nghề nghiệp: Giáo viên

Đơn vị: Trường Tiểu học Trần Văn Chẩm, Củ Chi, Thành phố Hồ Chí Minh.

***Chủ đề:* Một số biện pháp bảo vệ môi trường trong trường học**

Trong những năm gần đây, càng ngày mỗi người chúng ta càng cảm thấy áp lực của sự ô nhiễm môi trường đang đè nặng lên chính mình. Đó là hậu quả củanhững hành động thiếu hiểu biết của mỗi người nói riêng và của từng bộ phận trong cộng đồng nói chung. Hơn lúc nào hết, mỗi người đềunhận thấy cần phải chấn chỉnh lại những hành động của chính mình,cần phải quan tâmchăm sóc cho môi trường xung quanh ta - "Ngôi nhà" điều kiện cho sự tồn tại, phát triển cho chính chúng ta và cácthế hệ con cháu mai sau.Hãy cứu lấy "Ngôi nhà của chúng ta". Tiếng chuông cảnh tỉnh ấyđã và đang vang lên hàng ngày trên các phương tiện truyền thông đại chúng (báo, đài, ti vi,…). Nếu như trước đây bộ môn giáo dục môitrường chỉ được giảng dạy ở khoa Sinh của các trường Đại học, Caođẳng, Trung học sư phạm thì nay đã có mặt ở nhiều trường đào tạo khác nhau và bắt buộc đưa vào trường Tiểu học từ năm… Vì vậy, giáo dục bảo vệ môi trường đã trở thành nhiệm vụ quan trọng trong việc đào tạo thế hệ trẻ ở các trường học nhất là các trường phổ thông.

Một học sinh Tiểu học cần phải nắm được những yếu tố gì về bảo vệ môi trường?

Thứ nhất: Những hiểu biết nhất điịnh vềmôi trường:Những nhận thức cơ bản về môi trường (đặc điểm môitrường, vai trò của môi trường, tài nguyên đối với con người, mối quanhệ giữa con người với môi trường,…); Tình trạng môi trường hiện nay là những hậu quả do môitrường bị biến đổi xấu đi gây ra; Nội dung và các biện pháp bảo vệ môi trường; Các chủ trương chính sách, pháp luật bảo vệ môi trườngcủa nước ta và trách nhiệm của người công dân trong việc bảo vệmôi trường.

Hai là,ý thức, thái độ, hành vi đối với môitrường và bảo vệ môi trường.

Giải pháp náo để học sinh đạt được hai yếu tố trên?

Là một giáo viên Tiểu học, qua thực tiễn tại nhà trường và nghiên cứu tài liệu về bảo vệ mội trường. Tôi đề xuất các nhà trường cần phải thực hiện đồng bộ và quyết liệt các giải pháp như sau:

Thứ nhất: Đề ra nội dung giáo dục về bảo vệ môi trường cụ thể và sát với thực tế.

Nội dung giáo dục bảo vệ môi trường trong trường học được lồng ghép, tích hợp trong các môn học và đa vào nội dung hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp với lượng kiến thức phù hợp. Quan tâm đến môi trường địa phương, thiết

thực cải thiện môi trường, hình thành và phát triển thói quen ứng xử thiên nhiên với môi trường.

** Tích hợp, lồng ghép bảo vệ môi trường qua các môn học có 3 mứcđộ:*

Mức độ toàn phần, mức độ bộ phận, mức độ liên hệ. Giáo dục bảo vệ môi trường là một quá trình lâu dài, cần được bắt đầu từ mẫu giáo và được tiếp tục ở cấp phổ thông cũng như trong cuộc sống sau này. Để chuyển tải đợc nội dung giáo dục bảo vệ môi trường tới học sinh một cách hiệu quả cần lựa chọn các phương pháp giáo dục phải xuất phát từ quan điểm tiếp cận trong giáo dục bảo vệ môi trường. Đó là giáo dục về môi trường, giáo dục trong môi trường và giáo dục vì môi trường.

- Giáo dục về môi trường: Nhằm trang bị những hiểu biết, kiến thức của bộ môn khoa học về môi trường, những hiểu biết về tác động của con người tới môi trường, những phương pháp nghiên cứu, các biện pháp đánh giá tác động và xử lý sự cố môi trường.

- Giáo dục trong môi trường: Là xem môi trường thiên nhiên hoặc nhân tạo như một phương tiện, một môi trường để giảng dạy và học tập. Nói cách khác là cần phải dạy và học gắn với môi trường một cách sinh động và đa dạng.

- Giáo dục vì môi trường: Nhằm giáo dục được ý thức, thái độ, các chuẩn mực, hành vi ứng xử đúng đắn với môi trường. Hình thành và phát triển, rèn luyệncác kỹ năng cơ bản, cần thiết cho những quyết định đuáng đắn trong hành độngbảo vệ môi trường.

**Nội dung giáo dục bảo vệ môi trường qua hoạt động ngoài giờ:*

Trong chương trình Tiểu học hoạt động ngoài giờ lên lớp đợc quy định mỗi tuần ít nhất 1 tiết. Nội dung giáo dục bảo vệ môi trường có thể đợc lồng ghép vào những buổi sinh hoạt lớp, sinh hoạt đội. Căn cứ vào những chủ đề chung cho toàn bộ bậc học, chương trình giáo dục bảo vệ môi trường đợc quy định cho các khối lớp theo hai mức độ: Các lớp 1, 2 ,3 và các lớp 4, 5. Đối với học sinh Tiểu học nói chung, yêu cầu cơ bản cần đạt ở độ tuổi này là:

- Nhận biết, biết một số đặc điểm cơ bản về vai trò cúa cây cối, con vật, các hiện tượng thiên nhiên, một số danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử.

- Bước đầu hình thành và phát triển những kỹ năng quan sát, nhận xét, nêu thắc mắc, đặt câu hỏi.

- Biết cách biểu đạt hiểu biết của mình về những sự vật, hiện tợng đơn giản trong tự nhiên.

- Biết làm những việc đơn giản thiết thực để bảo vệ môi trường tại trường, lớp, gia đình, cộng đồng.

- Hình thành và phát triển những thái độ và hành vi như ý thức bảo vệ cây cối, con vật có ích, yêu thiên nhiên, tròng học, nhà ở, cộng đồng. Có ý thức thực hiện quy tắc giữ vệ sinh cho bản thân, gia đình, cộng đồng, không nghịch phá các công trình công cộng. Giáo dục bảo vệ môi trường qua hoạt động ngoài giờ lên lớp cho học sinh Tiểu học gồm có các chủ đề sau:

+ Ngôi nhà của em: Nhà trường sạch sẽ, gọn gàng, ngăn nắp có ảnh hưởng tốt đến sức khoẻ con người. Vì vậy, các em phải biết thường xuyên tự giác giữgìn nhà cửa sạch sẽ, gọn gàng, giữ gìn và sử dụng cẩn thận các đồ dùng gia đình, trồng và chăm sóc cây, con vật nuôi trong gia đình.

+ Mái trường thân yêu của em: Các em cần biết những điều nên làm và không nên làm trong bảo vệ giữ gìn môi trường, yêu qúy giữ gìn bảo vệ môi trường nhà trường, thực hiện quy định bảo vệ cảnh quan môi trường, tích cực tham gia các hoạt động giữ gìn trường lớp xanh - sạch - đẹp.

+ Em yêu quê hương: Cảm nhận đợc vẻ đẹp nơi mình sinh sống, biết một số nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường tại cộng đồng, yêu quý và có ý thức giữ gìn, bảo vệ môi trường, tham gia vào các hoạt động giữ gìn bảo vệ môi trường tại cộng đồng.

+ Môi trường sống của em: Củng cố kiến thức qua các môn học về các thành phần cơ bản của môi trường xung quanh như đất, nước, không khí, ánhsáng, động vật, thực vật, Một số biểu hiện về ô nhiễm môi trường, nhận biết cảnh quan môi trường xung quanh, có những việc làm đơn giản thiết thực để giữ gìn và bảo vệ môi trường xung quanh.

+ Em yêu thiên nhiên: Con người sinh sống trong thiên nhiên và là một bộ phận của thiên nhiên, phá hoại thiên nhiên, môi trường tự nhiên xung quanh sẽ gây tác hại đối với cuộc sống con người. Vì vậy, các em cần biết cảm nhận, yêu quý vẻ đẹp của thiên nhiên, bảo vệ thiên nhiên, tham gia trồng và chăm sóc cây xanh, chăm sóc yêu quý những con vật nuôi.

+ Vì sao môi trờng bị ô nhiễm: Nhận biết và chỉ ra một số nguyên nhân gây ô nhiễm môi trờng đến con người và các sinh vật khác, thực hiện những hành động cụ thể để tránh làm ô nhiễm môi trường.

+ Tiết kiệm trong tiêu dùng: Biết tiết kiệm và góp phần bảo vệ môi trường, quý trọng các đồ dùng, tài sản thiên nhiên, sản phẩm lao động, tiết kiệm sử dụng hợp lý các đồ dùng trong sinh hoạt, học tập, biết phân loại tận dụng phế thải.

Phương pháp nào để truyền tải cho các em học sinh kiến thức đó?

Giáo dục bảo vệ môi trường là một nội dung giáo dục trong trường Tiểu học. Do đó, đặc thù giáo dục bảo vệ môi trường có thể sử dụng nhiều phương pháp dạy học đa dạng như thảo luận nhóm, trò chơi, phương pháp dự án, đóng vai,đồng thời giáo dục bảo vệ môi trường còn sử dụng các phương pháp dạy họcđặc thù của các môn học. Sau đây là các phương pháp để truyền tải những nội dung trên cho học sinh:

Một là tổ chức các câu lạc bộ: Có thể tổ chức cho những nhóm học sinh có cùng húngthú, sở thích tìm hiểu môi trường tự nhiên hoặc các di sản văn hoá, lịch sử. Cóthể tổ chức câu lạc bộ về di tích lịch sử ở quê hương, câu lạc bộ về một loàicây, con, như : Câu lạc bộ những nhà địa chất trẻ tuổi , Câu lạc bộ nhữngnhà lịch sử trẻ tuổi, Câu lạc bộ những nhà sinh vật cảnh , Hoạt động của các câu lạc bộ có thể là: Thu thập, trưng bày, báo cáo thông tin về một loài thú quý hiếm, điều tra đơn giản, phát hiện vấn đề như: Tình hình chặt phá

cây cối tại trường, cộng đồng, tình hình ô nhiễm nớc sông, hồ, ; tham gia giải quyết một vấn đề môi trường của trường, lớp, cộng đồng như trồng cây, chăm sóc bồn hoa, cây cảnh,

Hai là tham quan: Tạo điều kiện cho học sinh có những hoạt động học tậpvề môi trường và bảo vệ môi trường đạt chất lợng cao trong những tình huốngthích hợp ngoài khuôn khổ lớp học. Hoạt động này giúp học sinh có nhữngtrải nghiệm trực tiếp trong những khung cảnh khác nhau, qua đó sẽ nâng caoviệc xây dựng kiến thức, kỹ năng của học sinh thông qua những cơ hội học tậpkhám phá. Có thể tổ chức những chuyến đithăm cơ sở nhà trường và cộng đồng địa phương, thăm nhà nhà máy, trung tâm ởthành thị, thăm cảnh thiên nhiên như rừng, công viên

Ba là trò chơi: Thông qua trải nghiệm trong những tình huống khác nhau, trò chơi tạo điều kiện cho học sinh củng cố, mở rộng kiến thức, thái độ và thực hành kỹ năng bảo vệ giữ gìn môi trường một cách tự nhiên, hứng thú. Trò chơi có thể đợc thực hiện ở tất cả các chủ điểm. Có thể tổ chức các trò chơi như: Trò chơi đóng vai, giải quyết tình huống học tập, trò chơi vận động - học tập. Những loại trò chơi này giúp học sinh nhận biết các hành vi có lợi hay có hại đối với môi trường, nguyên nhân gây ô nhiễm môi trường, tìm những giải pháp bảo vệ môi trường.

Bốn là văn hoá nghệ thuật: Các hình thức kể chuyện, biểu diễn, su tầm vàsáng tác thơ, truyện, vẽ tranh tác động vào xúc cảm của học sinh, giúp học sinh củng cố và phát triển thái độ đúng đắn đối với các vấn đề môi trường. Đối với học sinh từ lớp 3 đến lớp 5 có thể tổ chức vẽ tranh về chủ đề ngôi nhà của em, phong cảnh của quê hương; viết, hát về cảnh đẹp quê hương, về gia đình, kể chuyện về cây, con bị ảnh hưởng bởi tác động của con người, của ô nhiễm môi trường vào nơi sinh sống của chúng,

Năm là giải quyết các vấn đề môi trường của cộng đồng: Học sinh bước đầuvận dụng kiến thức, kỹ năng đã học ở trên lớp để giải quyết những vấn đề thực tế về môi trường, trên cơ sở đó củng cố, phát triển kiến thức và thái độ về môi trường. Các vấn đề môi trường của cộng đồng mà học sinh Tiểu học có thể tham gia giải quyết là: Giữ gìn, làm đẹp quang cảnh khu di tích, danh lam thắng cảnh, chăm sóc cây xanh, chăm sóc bồn hoa cây cảnh; Điều tra về các vấn đề môi trường tại cộng đồng nh: Số gia đình sử dụng nước sạch, số các bạn nhỏ ở thôn xóm ăn uống không hợp vệ sinh, cổ động về bảo vệ môi trường; tham gia vào giải quyết những vấn đề môi trường cấp bách tại cộng đồng.